

دانشگاه پیام نور

حقوق اداری (۲)

(رشته حقوق)

www.ketab.ir

دکتر حسن خسروی

دکتر ابراهیم موسی زاده

سرشناسه	: خسروی، حسن، ۱۳۵۴ -
عنوان قراردادی	: ایران، قوانین و احکام، Iran, Laws, etc.
عنوان و نام پدید آور	: حقوق اداری (۲)، حسن خسروی، ابراهیم موسی‌زاده.
مشخصات نشر	: تهران: دانشگاه پیام‌نور، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: دوازده، ۳۶۹ ص.
فروست	: دانشگاه پیام نور، ۲۵۱۰ گروه حقوق، ۱/۳۳
شابک	: 978 - 964 - 14 - 0557 - 3
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه، ص. ۲۶۳.
موضوع	: حقوق اداری - ایران - آموزش برنامه‌ای
موضوع	: Administrative law -- Iran -- Programmed instruction
موضوع	: حقوق اداری - ایران - راهنمای آموزشی (عالی)
نوع	: Administrative law -- Iran -- Study and teaching (Higher)
نوع	: حقوق اداری - ایران - آزمون‌ها و تمرین‌ها (عالی)
نوع	: Administrative law -- Iran -- Examinations, questions, etc. (Higher)
شناسه افزود	: موسی‌زاده، ابراهیم، ۱۳۵۴ -
شناسه داده	: دانشگاه پیام نور
شناسه داده	: Payam Noor University
رده بندی کتبره	: ۱۳۹۷ ح ۵/۷۲۷۲۷ KMHy۲۷
رده بندی دیویی	: ۳۲۲/۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۴۱۷۳۵۸

دانشگاه پیام‌نور

حقوق اداری (۲)

مؤلفان: دکتر حسن خسروی - دکتر ابراهیم موسی‌زاده

ویراستار علمی: دکتر حسین ال بیاف

تهیه و تولید: دفتر تدوین و تولید کتب - معاون آموزشی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مرکز چاپ و توزیع - دانشگاه پیام نور

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت و تاریخ چاپ: چاپ اول دی ۱۳۹۷

شابک: ۳ - ۵۵۷ - ۱۴ - ۹۶۴ - ۹۷۸

ISBN: 978 - 964 - 14 - 0557 - 3

فروش این کتاب فقط از طریق نمایندگی‌های دانشگاه پیام نور مجاز می باشد و فروش آن در سایر مراکز فروش کتاب موجب تعقیب قانونی فروشنده خواهد گردید.

(کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر محفوظ و متعلق به دانشگاه پیام نور است. تولید، کپی یا خلاصه‌برداری، نشر و ترجمه، چاپ، افست، توزیع گسترده، تهیه CD و ... این اثر یا بخشی از آن ام از متن، طرح پشت و روی جلد و ... بدون اخذ مجوز کتبی از معاونت فناوری و پژوهش دانشگاه خلاف مقررات و تعرض به حقوق مادی و معنوی دانشگاه است. متخلفین وفق قانون حمایت از مولفان و مصنفان و هنرمندان دارای مسئولیت حقوقی و کیفری بوده و تحت پیگرد قرار می گیرند.)

قیمت: ۱۶۵۰۰۰ ریال

آدرس فروشگاه مرکزی چاپ و انتشارات دانشگاه پیام‌نور: تهران، خیابان شهید رجایی،
نرسیده به تقاطع آزادگان، جنب ورزشگاه یادآوران. تلفن: ۵۵۵۰۲۱۰۴ - ۵۵۰۰۹۸۳۸

سایت فروش اینترنتی: <http://digibook.pnu.ac.ir>

فهرست مطالب

پیشگفتار	نه
راهنمای مطالعه کتاب	یازده
فصل اول. حقوق استخدامی در حقوق اسلام و حقوق موضوعه	۱
هدف کلی	۱
هدف‌های یادگیری	۱
مقدمه	۲
۱-۱ سیر تحول حقوق استخدامی	۲
۱-۱-۱ پیدایش قوانین خاص استخدامی	۳
۱-۱-۲ سابقه قوانین استخدامی در ایران	۴
۲-۱ موضوعات و مفاهیم استخدامی	۸
۱-۲-۱ موضوعات حقوق استخدامی	۸
۲-۲-۱ کارمند دستگاه اجرایی	۲۳
۳-۲-۱ پست سازمانی	۲۵
۴-۲-۱ رشته و رشته شغلی	۲۸
۵-۲-۱ سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور	۲۸
۶-۲-۱ شورای عالی اداری	۳۲
۷-۲-۱ شورای توسعه مدیریت و سرمایه انسانی	۳۴
۸-۲-۱ شورای حقوق و دستمزد	۳۷
۳-۱ انواع استخدام	۳۸
۱-۳-۱ استخدام رسمی	۳۹
۲-۳-۱ استخدام پیمانی	۴۱
۳-۳-۱ سایر مستخدمان	۴۲
۴-۱ ورود به خدمت	۴۵

۴۶	۱-۴-۱ تکالیف دستگاه‌های اجرایی
۴۷	۲-۴-۱ شرایط متقاضیان استخدام
۵۶	۵-۱ حقوق و تکالیف کارمندان
۵۶	۱-۵-۱ حقوق و مزایای مادی
۹۳	۲-۵-۱ حقوق و مزایای غیرمادی
۹۶	۶-۱ تکالیف تخلفات اداری
۹۶-۱	انجام وظایف با دقت و سرعت و رعایت صداقت، امانت، انصاف و گشاده‌رویی در انجام وظایف
۹۷	۲-۶-۱ تبعیت از قوانین و مقررات عمومی و اختصاصی دستگاه مربوط
۹۷	۳-۶-۱ پاسخگویی در قبال مراجعین و دستگاه ذی‌ربط
۹۸	۴-۶-۱ رعایت حقوق مردم
۹۸	۵-۶-۱ عدم سوءدجویی و عدم سوء استفاده از موقعیت اداری
۹۹	۶-۶-۱ ارت بر کارمندان و کنترل و حفظ روابط سالم اداری
۹۹	۷-۶-۱ خدمت در اوقات مقرر اداری و عدم غیبت
۹۹	۸-۶-۱ صدور یک سند سازمانی
۱۰۰	۹-۶-۱ وفاداری
۱۰۱	۱۰-۶-۱ عدم پذیرش بابت کشور بیگانه
۱۰۱	۱۱-۶-۱ ممنوعیت اشغال از نشاها و باز خرید شده‌ها
۱۰۱	۱۲-۶-۱ رازداری
۱۰۲	۱۳-۶-۱ تبعیت از احکام و اوامر رؤسای مافوق
۱۰۳	۱۴-۶-۱ سایر تکالیف کارمندان
۱۰۴	۱۵-۶-۱ مرجع رسیدگی به تخلفات
۱۰۵	۷-۱ حالات استخدامی
۱۰۶	۱-۷-۱ حالات مصرح در قانون
۱۱۸	۲-۷-۱ سایر حالات
۱۲۱	۸-۱ بازنشستگی
۱۲۱	۱-۸-۱ تاریخچه بازنشستگی
۱۲۳	۲-۸-۱ سن و شرایط بازنشستگی
۱۲۷	۳-۸-۱ صندوق بازنشستگی
۱۲۹	۱-۳-۸-۱ اهداف و وظایف صندوق بازنشستگی
۱۳۲	۴-۸-۱ حقوق بازنشستگی
۱۳۴	۵-۸-۱ تفاوت تطبیق حقوق بازنشستگی
۱۳۸	۶-۸-۱ حقوق وظیفه
۱۳۹	خلاصه فصل اول
۱۴۲	خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل اول
۱۴۵	فصل دوم. قراردادهای اداری در حقوق اسلام و حقوق موضوعه
۱۴۵	هدف کلی
۱۴۵	هدف‌های یادگیری

۱۴۵		مقدمه
۱۴۷		۱-۲ قراردادهای معین
۱۵۵		۲-۲ قراردادهای غیرمعین
۱۵۷		۳-۲ بررسی ویژگی های قراردادهای اداری
۱۵۷		۱-۳-۲ شرایط قراردادهای اداری
۱۶۲		۲-۳-۲ نظام حقوقی حاکم بر قواعد شکلی قراردادهای اداری
۱۸۴		۳-۳-۲ نظام حقوقی حاکم بر قواعد ماهوی قراردادهای اداری
۱۹۳		خلاصه فصل دوم
۱۹۵		خودآزمایی چهارگزینه ای فصل دوم
۱۹۷		فصل سوم. سؤالات در نظام اداری حقوق اسلام و حقوق موضوعه
۱۹۷		هدف کلی
۱۹۷		هدف های یادگیر
۱۹۷		مقدمه
۱۹۸		۱-۳ مبانی و قواعد فقهی مسئولیت
۱۹۸		۱-۳-۱ احکام و یا اعمال اداره زیان
۱۹۹		۲-۱-۳ اقدامات تقصیری و اقدامات قصری
۲۰۱		۳-۱-۳ اقدامات خطائی و اقدامات غیر خطائی
۲۰۳		۴-۱-۳ خطای شخصی و خطای نوعی
۲۰۶		۵-۱-۳ اقدامات زیان آور و خطاهای بی زیان
۲۰۷		۶-۱-۳ نظریه نفي مسئولیت شخصی
۲۰۸		۷-۱-۳ نظریه شخصی بودن خطاهای اداری
۲۰۹		۸-۱-۳ مسئولیت های ناشی از خطا یا خطر
۲۰۹		۹-۱-۳ مسئولیت های ناشی از عدم اجرای قانون و احکام فقهی
۲۱۱		۲-۳ مسئولیت اداری و اقسام آن
۲۱۴		۳-۳ منشأ مسئولیت اداری
۲۱۷		۴-۳ غرامت و اسقاط مسئولیت
۲۱۷		۱-۴-۳ ماهیت جبران خسارت
۲۱۹		۲-۴-۳ تعیین میزان خسارت
۲۲۰		۳-۴-۳ نحوه پرداخت خسارت
۲۲۱		خلاصه فصل سوم
۲۲۱		خودآزمایی چهارگزینه ای فصل سوم
۲۲۳		نمونه آراء هیئت عمومی دیوان عدالت اداری
۲۶۱		پاسخنامه خودآزمایی های چهارگزینه ای
۲۶۳		منابع

پیشگفتار

حقوق اداری همچون سایر گرایش‌ها و شاخه‌های دانش حقوق، از مباحثی منسجم و منظومه‌وار برخوردار است که سرآغاز این مباحث، تعریف و تبیین مفردات و آشنایی با مفاهیم و موضوعات حقوق اداری می‌باشد که این مهم در مرحله آغازین حقوق اداری (۱) انجام گرفت. پس از آن نوبت به شناخت منابع و مبانی رسید، با این هدف که فهم مواد و مفاد حقوق اداری و مسائل و موضوعات کاربردی آن در پرتو تفسیر و برداشت ما از منابع و مبانی حقوق اداری تحقق می‌یابد؛ از سوی دیگر منابع و مبانی نیز خود ریشه در ارزش‌های بنیادین حاکم در هر نظام حقوقی دارد چرا که تفسیر و تعریف مبناهای مهمی چون عدالت، آزادی، برابری، منفعت عمومی، خدمت عمومی، نظم عمومی و ... که بنای حقوق اداری بر آن پایه‌ها استوار است در دیو فهم ما از منابع و فهم منابع نیز در گرو درک ارزش‌هایی نخستین است که اندیشه حقوقی از آن‌ها سرچشمه می‌گیرند. که این مباحث نیز در حقوق اداری (۱) گذشت.

اما باید توجه داشت که اتکای صرف به منابع و مبانی راهکار تام برای طراحی و فهم نظام حقوقی محسوب نمی‌شود چرا که مبانی و منابع به‌نوبه خود قابل تفسیر بوده و با رویکردهای متضاد تفسیر می‌شوند. پس باید به دنبال مفاهیمی بود که بتوان با توسل به آن‌ها مبانی را ملموس نمود لذا نوبت به مباحث مربوط به «اصول و قواعد حقوق اداری» می‌رسد که مباحث آن‌ها هم در حقوق اداری (۱) مطرح گردید. لکن باید اعتراف نمود که هنوز در میانه راه هستیم و این مرحله پایان راه نیست، بلکه شروعی برای تفرس و تتبع حقوقی و تفسیر و تحلیل مواد و مفاد قانونی در پرتو منابع، مبانی و

اصول و قواعد حقوقی است تا دانش آموخته حقوق اداری بتواند نظام اداری را در پرتو حقوق بهتر شناخته و درک نماید که این مهم برعهده سرفصل‌های حقوق اداری (۲) می‌باشد. لذا در این درس قوانین مربوط به حقوق استخدامی، قراردادهای اداری و مسئولیت مدنی دولت و اداره به‌عنوان مهم‌ترین قوانین حاکم بر نظام اداری در پرتو منابع، مبانی و اصول و قواعد حقوق اداری مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرند.

این اثر سعی بر آن داشته است که ضمن تمهید آشنایی مخاطبان با بایسته‌ها و عمده‌ترین مفاهیم حقوق اداری کلاسیک، آنان را با موضوعات و مسائل حقوق اداری مدرن آشنا سازد؛ تا دانش آموختگان حقوق اداری بتوانند با فراگیری تحولات و ضرورت‌های حقوق اداری، در عرصه عمل، پاسخگوی نیازهایی باشند که جامعه از حقوق‌دان اداری انتظار دارد.

این کتاب منطبق بر برابر با برنامه و سرفصل درس حقوق اداری (۲) در رشته‌های حقوق، علوم سیاسی و مدیریت می‌باشد که می‌تواند برای کلیه حقوق‌دانان، مدیران و کارشناسان نهادها و دستگاه‌های اجرایی، قضات و وکلاء و مراجع اداری و کلیه علاقمندان به کار آید.

در پایان از همه صاحب‌نظران و اندیشمندی که با ارائه نقطه‌نظرات اصلاحی و کمال‌گرا، به تکمیل مباحث در چاپ‌های بعدی کمک خواهند کرد، پیشاپیش نهایت سپاس و تقدیر را دارم.

دکتر ابراهیم رسی‌زاده

دانشیار دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران

دکتر حسن خسروشاهی

عضو هیئت علمی دانشگاه پیام‌نور